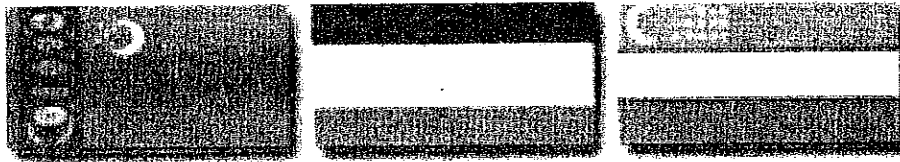

CENTRAL EURASIAN JOURNAL

DEPARTMENT OF CENTRAL EURASIAN STUDIES - INDIANA UNIVERSITY

SUMMER 2006

Welcome to the summer issue of *the Central Eurasian Journal*, written and edited by the students in the Department of Central Eurasian Studies at Indiana University, Bloomington. This newsletter is dedicated to target-language communication among students who study the languages taught on a regular basis in our department during the summer language workshop: Azeri, Hungarian, Kazakh, Pashto, Tajik, Turkmen, Uyghur, and Uzbek.

In the journal, students from various levels of the above-mentioned languages wrote short pieces in various genres in the languages they are studying. Instructors gave encouragement and guidance, but reviewed each piece for content only. Thus, this newsletter is an authentic representation of the language

ability of its contributors. We make no claim that minor imperfections in grammar, spelling, or syntax do not exist. We believe that *communication* is the essence of language learning and use, and in this aspect each contribution deserves praise.

We would like to thank all the students and instructors of the introductory and intermediate summer language courses who assisted in reviewing and collecting the contributions. The student contributors ought to be proud of their work shown in this issue.

We owe special thanks to Dr. William Fierman, Director of the Inner Asian and Uralic National Resource Center as well as the IAUNRC for providing the funding that made the summer Journal possible.

We would like to wish all our readers and workshop participants a relaxing summer.

Beatrix Burghardt
Language Program Coordinator
bburghar@indiana.edu

Paul Rodrigues
Editor
prrodrig@indiana.edu

Language	Page
Azeri	2
Hungarian	5
Tajik	6
Turkmen	7
Uyghur	8
Uzbek	9

Avrasiya Ekpress
Birinci Azərbaycan Sinifi
Müəllim; Şahyar Danəşgər

“Gözəllik Gözdə Deyil Gözəllik Ürəkdədir!”

Tələbə: İnanç (Galina Wood)

Bu gün Sabina xanım Koroğlunun anadan olmuşun vaxtı haqqında Şahyar müəllimə sual verdi. Şahyar bəy bizə Şahnamə barədə bir az söylədi. Bir Sam adlanan şahin uşağı anadan olmuşdu, amma onun saçı aqappaq oldu. Onun valideyinləri onun rəngin başını yaman fikirləşdilər. Şah bağbanı çağırdı və bu bambaşqa (garib) oğlanın öldürməsinə ona sifariş etdi. Amma o bağçının ürəyi uşağa yandı və o aqappaq uşağı çölə aparıb onu orada qoyub qəldi. Sonra bir böyük quş onu tapdı və götürüb onu uça dağlara apardı. Zal dağların üstündə göyün altında və quşların arasında böyüdü.

Rüstəməm Adlanan Ən Böyük Səhvi Haqqında

Sonra Zal Rustəmin atası olmuşdu. Rustəm çox güclü qəhrəman idi. Rustəmə ən güclü at tapmaq gərəkdir, amma onun əlinin gücündən çoxlu atların bəli sınımsdı. Onun üçün bir atın anası və onun kiçik balası Rustəmin tez tez qaçmağa çalışdı. Rustəm isə o kiçik atı ən güclü tanıdı və onu özünün yaxın dost üçün seçdi. Rustəm sonra müharibəyə gəndəndə əziz arvadına dedi: Mənim balam anadan olsa ona bu qolbağını verin. O əlli il savaşıb evə qayıta bilmədi. Bir gün o çox güclü düşmən ilə savaşıb onu öldürdü və axırında o onun (düşmənin) qolunda özünün qolbağını tanıdı və yaman qorxdı. Onun üçün müharibəni mənası yoxdur. Bir insana nadir insanı öldürmək gərəkdir. Bir-birini öyrənib anlaşımaq qərəkdir.

*****

Gürcüstan Xalq Rəqsləri

Tələbə: Mirvari (Emily Hunter)

Kartuli ən məşhur gürcüstan xalq rəqsidir. Bu rəqs kişinin və qadının arasında pərəstişkarlıqdır. Kartuli incə rəqsdir və ona çox ustalıq vacibdir. Gürcü uşaqlar məktəbdə kartulini rəqs etməyi öyrənirlər. “Sami” gürcücə “üç” deməkdir. “Samaia” üç qadın üçün rəqsdir. Əzəldən bu rəqs bütpərəst rəqsdir, amma indi o ən böyük Gürcüstan məkəsini (mələkə Tamaranı) tərifləyir. Gürcüstanda Tamar “Kral Tamar” adlanır. *Xorumi* rəqsi müharibə rəqsidir. O döyüş üçün hazırlığı təqlid edir. Yalnız kişilər xorumini rəqs edirlər. Xorumi müşahidə qülləsini quran rəqqaslarla başlanır. *Acaruli* rəqs kartuli kimidir. Bu rəqs bəylər və gəlinlər üçün Acaradandır. O Kartulidən ən rəngli dir. Bu rəqs oynaqdır. *Xevsuruli* xevsuri xalqının rəqsidir. Bu rəqs nazli bəy və gəlin ilə başlanır. Döyüş gəlin üçün başlanır. Çoxlu kişi səhnəyə gəlir və qılınclarla döyüşür. Qadın özünün duvağını atanda, döyüş dayanır. Bu rəqs “parikaoba” kimi dir. (“Pari” gürcücə “qalxan” deməkdir). *Sindi* osetiya rəqsidir. Rəqqasların böyük papaqları var və qadınların paltarlarının böyük qolları var. Bu rəqs kartuli kimidir. *Mtiuluri* yarış üçün rəqsdir. Bu rəqs dağlardandır. Kişilər özülərinin dizlərində və ayaqların barmaqlarında rəqs edirlər. Bu rəqs çox çətindir.

*****

İpək Yolu Fətivalı

Tələbə: Sevgili (Sheida Riyahi)

İyulun otuzunda İpək Yolu Bayramı idi. Çoxlu millətlər oraya getdilər, Türkmən, Moğol, Azərilər, Qazaqlar, və sayırş Bizim bir stolumuz var idi və onun üstündə İranın mədəniyyətini göstərdik. Bizim İranın çay və xərəklərin şəkili var idi və həmçinin İranın incəsənətini göstərdik. Ən maraqlı olan mövzu orada bir romanı qadın barədə idi. O gədi və mənim stulumda oturdu və danışmağa başladı. Otuz beş dəqiqə danışdı və axırda gördüm ki o xanım fikirləşirdi ki çaylar içmək üçündürlər və o bir dənə çay içirdi.

*****

Geyim Bazarında

Tələbə: Əli (Ryan C. Gilman)

Dünən univərmağa getdim. Mən qırmızı palto almaq istədim, amma univərmanın heç bir paltosu yox idi. Başqa paltoları xoşlamadım, amma qalstuka görə bazarlıq eləmək qərara gəldim. Mən narıncı qalstuqu tapdım., amma o baha idi. Səhər saat onda evə gətdim. Evdə, qardaşıma zəng vurdum. Mənim qardaşım mənə “başqa univərmaq Mizami küçədə qırmızı palto var” söylədi. Saat on ikidə univərmağa Mizami küçəsinə gətdim. Bu univərmaq qırmızı palto vardı. Paltonu aldım. Paltonun qeyməti yüz manat idi. Palto çox ılıqdır. Gündüz saat beşdə mənim bacım evə gəldi. Axşam saat altıda biz nahar yedik. Mənim bacım bişirdi və mən süpürdüm. Mənim bacım axşam saat səkkizdə ayrıldı və çay hazırladı. Mən çayı içdim və axşam saat onda yatdım.

*****

Qəhvəyilər Menyusu
Tələbə: Sabina (Katy Pearce)

Tərkib Hissəsi:

Birinci Mərhələ

1/3 stəkan yağ
1 ½ qəhvəyi stəkan şəkər
2 dənə yumurta, vurun
1 qaşiq vanil
1 qəhvəyi un
1 qaşiq bişirməyi toz
½ qaşiq duz
½ qəhvəyi şokolad hissə

Şəkər Şirəsi:

1 ½ stəkan şəkər
1 ½ qaşiq yağ
¼ qaşiq vanil
qaymaq

Birinci növbə: Yağı əridin. Şəkəri və vanili balaca kasada qarışdırın. Un, bişirməli tozu və duzu balaca kasada qarışdırın. Kasaları birləşdirin (qatın). Şokolad hissəni birləşdirin (qatın). Qazanı tökülür. 350F dərəcədə 30 dəqiqə üçün bişirin. Soyudun.

İkinci növbə: Yağı balaca qazanda qarışdırıb əridin. Sonra şəkəri, vanili, və qaymağı birləşdirin. Tortun üstündə yayın. Kvadrat şəkilində kəsin. Nuş olsun!

*****

Azərbaycan Dili İkinci Sınıfının İnşaları

Nizami Yaradıcılığı

By Deon Burchett, Azeri II

Nizami çox nüfuzlu adam olmuşdur. O, XII əsrdə yaşayırdı və onun əsərləri indiyə qədər dünyanın ədəbiyyatına təsir göstərir. Onun "Xəmsə" adlanan silsiləsi beş poemadan ibarətdir: "Sirlər xəzinəsi," "Xosrov və Şirin," "Leyli və Məcnun," "Yeddi gözəl" və "İsgəndərnamə." Bunlardan ən məşhur "Leyli və Məcnun"dur. Nizaminin yaradıcılığı ədəbi fikir üçün vacibdir. Bədii məcmuələrdə saysız-hesabsız meqalələr Nizaminin şerləri haqqında yazılmışdır. Onun fikirləri bütün elmə nüfuz etmişdir, o cümlədən, filologiyaya, tarixə, və filosofiyaya.

Novruz Şənlik Haqqında

By Andrew Royal, Azeri II

Novruz bayramı qeyd etmək üçün Azərbaycan xalqı çox böyük şənliyə hazırlaşır. Çox plöv bişirdikcə çörək bişirdikcə növbənöv şirniyyat bişirdikcə və sairə şənlik daha böyük olur. Novruz şənliyində bisirən yeməklər, şamlar, boyanmış yumurtalar, müxtəlif meyvələr xonçaya qoyulur. Xonçada bir şey də lazımdır – səməni. Səməni yazın yaxşılığına, kənd təsərrüfatının başlanğıca və gələcək fırvanlığa işarədir. Sənlikdə hər adam oynayır, oxuyur, əylənirlər. Musiqiçi alətlərində çalaraq at çapanlar yarışlarda uğur qazanırlar.

Magyar hírek

Én Harguth Ben vagyok. Én egyetemi hallgató vagyok. Madisonban Wisconsinban élek. Kimegyek Madisonból Bloomingtonba. Most itt tanulok magyarul. Itt van egy napom.

Reggel

Először felkelek. Aztán bemegyek a fürdőszobába. Belépek a zuhanyba, és zuhanyozom. Kijövök a fürdőszobából, és lemegyek a lépcsőn a konyhába. A konyhában reggelizem. Eszem kenyeret és almát. Iszom teát és narancslét. Elmegyek az egyetemre.

Délelőtt

Magyarórán vagyok. A magyarórán tanulok, beszélek magyarul, olvasok, és írok. Mindig dolgozom az egyetemen! Tizenkét óra harminc perc van. Most ebédelek. Megyek a büfébe. A büfében eszem hidegszendvicset és sült krumplit. Iszom tejet.

Délután

Aztán sportolok. Futok nyolc kilométert a sportközpontban. Nem úszom az uszodában. Kimegyek a sportközpontból, a könyvtárba. A könyvtárban olvasok, tanulok, és írok magyarul. Én szomjas leszek. A kávéházba sétálok, a könyvtárból. A kávéházban kávézom. Eszem egy krémet. Aztán hazamegyek a kávéházból. Otthon, tévézem és kicsit tanulok.

Este

Otthon a konyhában, főzök vacsorát. Aztán vacsorázom. Eszem egy babburgert és salátát. Iszom kólát. Aztán tévézem. Újságot olvasok. Felhívom Kurt Fischert. Ő szervez egy bulit. Megyek a buliba. Este tizenegy óra van. Hazamegyek a buliból. Felmegyek a lépcsőn. Bemegyek a fürdőszobába. Aztán bemegyek a hálószobába és alszom.

(Ben Harguth)

Először felülök. Akkor, kiszáll az ágyból. Aztán, leveszek törülközőt és szappant, és bemegyek a fürdőszobába. Zuhanyozok. Akkor szobába megyek, és felveszem a ruhát. Beteszi Magyar könyv és Magyar munkafüzet táskába, és kijövök a szobából. Nem csinálom a liftet, hanem lesétálok a lépcsőből, és kijövök az épületből.

Fordulok jobbra, és lesétálok a Harmadik Utcából. Átsétálok a Jordan Utcán, és a botanikus kert mellett. Lemegyek a lépcsőn, és átmegyek egy kicsi fa hídon. A patak gyakran száraz. Sétálok sok épület mellett, és akkor bemegyek a Ballantineba. Talán vennék egy csemegét, talán nem. Gyakran, nem csinálom reggel. Kijövök Ballantineből, átmegyek az utcán, és felsétálok egy kis domb. Sétálok sok épület mellett, és akkor sétálok az óra torony mellett. Bemegyek a terembe, és várom az osztályt.

Magyar óra után hazamegyek. Ha Kedd vagy Csütörtök, ebédelünk a menzában. Aztán hazamegyek. Otthon, leülök egy kicsi, és csinálom egy kicsi gyakorlat. Minden este olvasok. Nincs tévé. Nincs tévé lakásban, és nem szeretem a tévé. Talán olvasok egy kicsi, vagy kijövök az épületből és odasétálok. Ha túl meleg, nem sétálok.

Gyakran kompjuterezem. Aztán Magyar hallgatók. Talán telefonálok barátok. Hat óra vagy hét óra, eszem. Nincs konyha a lakásban, úgy kijövök a kollégiumból. Talán eszek indiai, kínai, vagy olasz étel.

Bemegyek az ágyba. Ágy előtt, bemegyek a fürdőszobába, és akkor felteszek este ruha. Becsukok a függöny, és aztán bemegyek ágyba. Végül, alszom.

(Mark Gancsos)

Türkmenistan Hakynda

Bu tomusda men türkmen dilini öwrenýärim. Häzir men Indiana Uniwersitetinde Blumiñton säherçesinde Indiana şatynda okaýaryn.

Türkmenistan Merkezi Asiyada ýerleşýär. Onuň dört goňşy ýurdy bar. Olaryň atlary Eýran, Gazagystan, Owganystan we Özbegistan. Türkmenistan kiçi yurt däl; ol uly, ýöne iň uly yurt Merkezi Asiyada däl. Şu ýurduň baş welaýaty bar – Mary, Ahal, Balkan, Lebap, Daşoguz. Mary welaýaty Türkmenistanyň günorta-gündogarynda ýerleşýär. Onuň merkezi Mary şähäri. Ahal welaýaty hem günortada ýerleşýär, we Ahal welaýatynyň merkezi Änew. Bu welaýatda Türkmenistanyň paýtagty ýerleşýär. Paýtagtyň ady Aşgabat. Soňra, Balkan welaýatynyň merkezi Balkanabat (onuň köne ady Nebitdagdy). Balkan ýurduň günbatarynda ýerleşýär. Lebap welaýaty demirgazyk-gündogarda ýerleşýär, we onuň merkezi Türkmenabat. Türkmenabat şäheriniň köne ady Çarjewdi. Daşoguz welaýatynyň merkezi Daşoguz şähäri. Şu welaýat Türkmenistanyň demirgazygynda ýerleşýär.

Köplenç howa Türkmenistanda gaty yssy we gurak. Türkmenistanda iki cöl bar – Garagum we Gyzylgum çölüleri. Çölde umuman gijelerine şemal öwürýär. Bu ýurtda Köpetdag we Balkan daglery ýerleşýär. Türkmenistanyň iň wajyp derýasy Amyderýa derýasy. Amyderýa derýasy Özbegistanyň we Türkmenistanyň içinden oçkyp geçýär. Türkmenistanda pagta öndürilýär. Bu yurt nebit bilen gaza baý. Türkmenistanda dürli milletleriň wekilleri ýaşaýarlar.

Men Merkezi Asiyada işlemek isleýärim. Men uniwersitetde rus dilini öwrendim we iki ýyl Russiýada ýaşadym, ýöne hiç wagt Merkezi Asiya gitmedim. Bu güzde men Waşington şäherinde uniwersitete gatnap başlamakçy. Uniwersitetde men türk dilini hem syýasatçylygy öwrenmekçi.

Michael Price
First-year Turkmen
Summer 2006

Türkmen dili Blumiñtonda

Salam. Meniň adym Maýkl. Türkmenbaşy aýyndan bäri men Türkmenistanyň paýtagtynda Aşgabat şäherinde işleýärim. Men mugallym. Mekdepde işleýärim. Geçen gysda Indiana Uniwersitetinde Türkmen dilini tomus paslynda öwrenip bolar diýip eşitdim. Şeýdip Oguz aýynda mekdepdäki işimi bitirip men Indiana Uniwersitetine derrew bardym. Türkmen dilini öwrenmek üçin geldim. Bu taýda bolmaga gaty begenýärim! Biziň mugallymyz Türkmenistandan. Ol Türkmen. Biziň sapagymyz gutaryp Alp Arslan aýynda men Aşgabada gaýdýaryn. Ýöne şu wagt ol taýa baramsoň biraz Türkmençe gepleşip bilerin.

Intermediate Uyghur page
Personification What Am I?

مەن قەدىمكى زاماندا يەر ئاستىدىن تۇغۇلۇپ چىقتىم. شامال پۈۋلەپ ئاستا-ئاستا مېنى كىچىكلەتتى. بىراق مەن يېڭىلمەس ۋە ئۆلمەس بولۇپ كەلدىم. ھېچ كىم مېنى يا خەنجەر، يا زەمبىرەك بىلەن ئۆلتۈرەلمەيدۇ. ئەگەر كىمكى كەتمەن ئېلىپ ماڭا زىيان يەتكۈزسە، قاراڭغۇ كانلاردا ئۇلاردىن ئوچ ئالمەن. مەن بەكمۇ چوڭ، چوڭدىنمۇ چوڭ، تارىختىن قەدىمىي. مەن دەۋرلەرنىڭ ئۆتۈشىنى كۈزىتىمەن...

مەن كىم؟ (تاغ) *By Eric Schluessel*

ئۇيغۇرلاردا رەڭ چۈشەنچىسى

ئۇيغۇرلار ئاق، كۆك، قىزىل، يېشىل رەڭلەرنى ياخشى كۆرىدۇ. ئاق رەڭ بەخت ۋە پاكلىقنىڭ سىمۋولى. كۆك رەڭ ئاسمان رەڭگى، شۇڭا بۇ رەڭنىمۇ ئۇيغۇرلار مۇقەددەس دەپ بىلىدۇ. قىزىل رەڭ ياشلىق، خوشاللىق سىمۋولى. ئۇيغۇر ئاياللىرى قىزىل كىيىملەرنى ياخشى كۆرىدۇ. سېرىق رەڭنىڭ ئىككى مەنىسى بار. ئۇيغۇرلار بۇ رەڭنى ئالتۇن رەڭ دەپ ياخشى كۆرىدۇ. لېكىن بەزى جايلاردا سېرىق رەڭ چۈشكۈنلۈك، پەرىشانلىق سىمۋولى قىلىنغان. قارا رەڭ كىيىملەرنى ئۇيغۇرلار ئانچە ياخشى كۆرمەيدۇ، چۈنكى بۇ رەڭ مۇسبەتنىڭ سىمۋولى.

By Michelle Bridges

ئارزۇيۇمدىكى ساياھەت

مەن قىزىق جايلارغا بېرىشنى ئارزۇ قىلىمەن. بۇ يىلنىڭ 5-چى ئېيىغىچە مەن تاجىكىستاندا ئوقۇدۇم. پامىر تاغلىرىغا بارماقچى ئىدىم، لېكىن بارالمىدىم. ھازىر ئىندىئانا ئۇنىۋېرسىتېتىدا مەن ئىپەك يولى ھەققىدە كۆپ مەلۇماتلارغا ئىگە بولدۇم. كۆپ مەشھۇر شەخسلەر قەشقەر ۋە پامىر ئارقىلىق ئۆتكەن ئىكەن. مەنمۇ شۇ جايلارغا بېرىشنى خالايمەن. ئۆز كۆزۈم بىلەن قەدىمىي مەدەنىيەت ۋە گۈزەل تەبىئەتنى كۆرمەكچىمەن. بۇ چوقۇم قىزىق بولىدۇ، پەقەت پۇل تېپىشىم كېرەك.

لېكىن قەيەردىن؟ *ئاي تاڭ... بېشىم قېتىپ قالدى. By Jay Kimmel*

بلۇمىنگتوندا ياز

بلۇمىنگتوندا ياز يامان ئەمەس. بۇ يەردە كۆپ ياخشى ئاشخانلار بار. مەسىلەن، رىد ۋە رايىت ئاشخانلىرىدا بەك ياخشى تاماقلار بار. كەچقۇرۇنلىرى ئوتتۇرا ئاسىيە ھەققىدە قىزىق لېكسىيەلەر ۋە كىنولار بار. بەزىدە ئولتۇرۇشلار ھەم بولىدۇ. مەسىلەن 4-چى ئىيۇلدا لىمون كۆلىگە باردۇق. يانا ھاۋۇزدا پىتسا بىلەن ئولتۇرۇش بولدى. لېكىن ئەڭ ياخشى نەرسە - يازدا بۇ يەردە ئۇيغۇر تىلى دەرسى بار!

By George Wood

Introductory Uzbek

Nasriddin Afandi

Nasriddin Afandi qissalari o'zbekcha folklorning ahamiyatli qismi. Bu qissalar kattaroq Turkiy og'zaki adabiyotining an'anasi va Osiyo va Evropada besh yuzdan ortiq turli hikoyalar bor. Ular latifalar bilan maqollar ham aytadilar. Odatda, ularning asosiy qahramoni kambag'al. U buyuk ayyorlik bilan boylar, arboblardan va boshliqlarga hiyla qiladi va siyosiy hokimiyatning obro'siga dadil qarshilik qiladi. Uning harakatini ularning axloqsizliklari deb tushuntiradi. Bu jihatda, Afandi Ispanyaning picaresco qahramoni Don Kihotga o'xshaydi. Bu ikki odam aqlsiz paydo bo'ladilar, lekin ularda ichki donolik va optimism bor. Ular butun dunyoga eshshaklarida sayohat qiladilar. Ular odatda haqiqiy hayot bilan aloqasizlar, shuning uchun oddiy odamlar ularni mayna qiladilar. Eng ahamiyatlisi, ularning qissalari axloqiy darslarni o'qitadi va bizga tarix va madaniyatni tushunishimizga yordam beradilar.

Alan Cordova

Braziliya

Braziliya Janubiy Amerikaning sharqiy qismida joylashgan. Uning chegaralari 14,691 kilometr. Braziliyaning Atlantik Okean bilan shariqiy chegarasi 7,491 kilometr. Braziliya maydoni 8 million, 456 ming, 510 kvadrat kilometr. Shuning uchun Braziliya maydoni AQSh maydoniga yaqin.

Braziliyaning shimoliy qismida o'rmon va daryolar bor. Uning eng katta o'rmoni Amazon Yomg'irli Ormoni deb yuritiladi. Uning ham ko'p mashhur daryosi Amazon Daryosi deb aytiladi. Janubiy qismida dalalar va ba'zi tog'lar bor. O'sha yerda Braziliyadagi eng baland tog' bor. Bu tog' 3,014 metr balanddir. Brazil tilida "Pico da Neblina" deb yuritiladi.

2005-yilda Braziliya aholisi 186 million 112 ming 794-ga yetdi. Ko'p odamlar shaharlarda, Atlantik Okeanining sohilida yashaydi. Aholisining taxminan 54 foizi Yevropadan va 7 foizi Afrikadan va 39 foizi metis (yarim Yevropadan va yarim Afrikadan) iborat. Ammo, Yaponiyalik, Arabistonlik, va Hindu Amerikaliklar ham bor. Braziliyada hamma odamlar portugal tilida gapiradilar. Ammo ba'zi odamlar ispancha, inglizcha, va fransuzcha ham gapiradilar.

Patricia Wallis

Turkmenistondagi o'zbeklar

Ko'p o'zbeklar Turkmanistonda yashaydilar. Dashoguz viloyatida va Lebap viloyatida juda ko'p bor. Lekin, hamma katta shaharda o'zbeklar yashaydilar va ishlaydilar. Ko'p odamlarning O'zbekistonda qarindoshlari bor. Dashoguz viloyatida ular xorazmcha gapiradilar. Ularning shuningdek urf-odat, madaniyati, va raqslari bor. Lekin, odamlar o'zbeklar Lebap viloyatida "sharjovcha" tilda gapiradilar deb aytadilar. Bu tilning yarmi o'zbek tilida va yarmi tojik tilida. Ularning urf-odat, madaniyati, va raqslari shuningdek samarqandchaga o'xshaydi.

Turkmanistonda o'zbekcha madaniyat juda ko'p. Odamlar Dashoguzda va Lebapda o'zbekcha televizor kanallarni ko'ra oladilar. Turkmanlar o'zbekcha kanallar, musiqa, va kinolar yaxshi ko'radilar. Albatta, o'zbeklar ham. Turkmancha q'izlar Dashoguzda xorazmcha raqs o'rganadilar. Hamma bozorlarda va musiqa do'konlarida Yulduz Uzmonovanning, Feruzaning, Hulkar Abdullaevanning, va boshqa o'zbekcha ashulachilarning VCD, CD, yoki kassetalari bor. O'quvchilar o'zbek yulduzlarining rasmlari bor daftarlarni sotib oladilar.

Rafael Murphy

Мадинадаги бозор

1999-йилда октябрда Мадинадаги Рабатта бордим. Рабат Марокконинг пойтахти ва Мадина шаҳрининг эски қисми. Испаниялик муслим қочоқлар Бадажоздан кемада Рабатга келдилар ва Мадинани қурдилар. Мадинанинг ўртасида "Соуника" асосий кўчаси бор. У ерда кўп дўконлар, чарм сотувчилар, гилам сотувчилар, сабзавот сотувчилар ва жуда кўп бошқа одамлар бор. Мадинадаги бозор Арабча бозорга ўхшайди, чунки шунақа одамлар, урф-одат Саудун Арабистонида ҳам бор. Шовкин кўчалар, ерда мусор кўп, лекин жуда чиройли. Менга кўп пул керак эди, чунки нарсаларни жуда яхши кўрадим.

Бозорда гилам сотиб олдим. "Беш юз доллар ва сизга гиламни бераман,"- деди сотувчи.- Мен сотувчига дедим,- "Йўк. Фақат халтамининг ичида ўн доллар бор. Сизга 10 доллар ва бу менинг пивомни бераман." У эркак кулди, лекин туширмади. Биз ўн беш минут гаплашдик. Охирида эллик долларга гиламни сотиб олдим. Хурсанд эдим. Етти йил олдин Марокога бордим ва яқинда қайтмоқчиман.

Monique Mugnier

Италиядаги тўйлар

Италияда Ўзбекистондағи тўй удулари бўлмайди. Италияда тўй фақат бир кун бўлади. Одатда тўй черковда эрталаблари бўлади. Одамлар черковдан олдин келиннинг оиласининг уйида ёки куёвнинг оиласининг уйида кечик совутма ейдилар ва вино ичадилар. Шу ерда меҳмонлари совға берадилар. Сўнг улар черковга машинада борадилар. Келиннинг машинасида чиройли гуллар бўлади. Черковда ҳам кўп чиройли гуллар бор. Бундан кейин кўп размлар қиладилар. Кейин ресторанга борадилар. Шу ерда кўп овқат ейдилар ва жуда кўп вино ичадилар.

Тушлик ёки кечки овқат олти ёки ўн соат бўлиши керак. Одатда фақат бир юз меҳмонлари бор чунки ресторан жуда қиммат. Ресторанда музика бўлади. Охирида куйовнинг галстукни кесадилар. Меҳмонларни галстукнинг доналарини сотиб оладилар ва пулни пишига қўядилар. Пишиа куёв учун. Кейин келин ва куёв меҳмонларига кечик совға берадилар. Унинг исми Бомбониере.

Rosella Glenn

INTERMEDIATE UZBEK PAGE

Пулингизни беҳуда сарфламанг!

Албатта, агар сиз ўз уйингизда яшасангиз, сиз аллақачон биласизки, уйда кўп муаммолар бўлиши мумкин. Баъзан, уларни таъмирлатгани, кўп пўл керак. Лекин, бу беҳуда харажат! Агар сиз ўзингиз таъмирласангиз, шу пулни бошқа жойга сарфлашингиз мумкин. Агар сиз ҳеч қачон ўзингиз уй жиҳозларини таъмирламаган бўлсангиз ҳам, сиз курқинингиз керак эмас. Мен сизга маслиҳат бера оламан! Уй таъмирлаш учун, биринчи ва энг муҳим нарса - яхши таъмирлаш асбоблари сотиб олиш. Улар билан сиз ҳар қандай муаммони енгишингиз мумкин. Мисол учун, агар ошхона жумраги томчиллаётган бўлса, сиз гайка калитингизни топасиз ва у билан трубани қисасиз. Агар сизнинг зинангиз бузилган бўлса, сиз мих қоқинингиз учун болға керак. Агар сувараклар сизнинг уйингизни босиб олган бўлса, сиз уларни спрей билан ўлдиришингиз керак. Албатта, агар сиз квартирада яшасангиз ва қандайдир муаммо бўлса, сиз ўзингиз таъмирлашингиз керак эмас. Сиз фақат бошқарувчига кунгироқ қилишингиз керак. Агар яна савол бўлса, менинг манзилим таҳририятда.

*Kim Zapfel,
Intermediate Uzbek*

Биринчи севги

1942 йилда мен қолхозда яшаган эдим. Мен 17 ёшда бўлган эдим ва ҳар куни ишлаб берар эдим. Далада ишлаш қийин бўлган эди, лекин бу вақтида мен жуда ёш ва кучли йигит эдим. Шунинг учун, ҳар куни мен соат бешда турар эдим ва далага борар эдим. Лекин бир куни эргалаб далага бораётганимда, мен жуда чиройли қизни кўриб қолдим. Унинг узун, қора, ярим тундек сочи бор эди ва унинг кўзлари жуда катта ва равшан эди. Мен шу пайтда уни севиб қолган эдим. Мен уни чақирганимда, у менинг овозимни эшитмади ва бошқа тарафга юра берди. Келаси куни мен яна уни кўрдим, аммо у мени кўрмади.

Шундан кейин, мен дўстларимдан бу қиз ҳақида сўрадим. Дўстларимнинг бири бу қизни билар эди. Унинг исми Гўзал экан. Менимча, бу исм унга мукамал эди. Бир кундан кейин, мен у билан учрашган эдим. Биз бутун тун давомида гаплашган эдик. Бу севгидан мен хурсанд, бахтли бўлган эдим. Тундан кейин, биз бирга тонгга қараган эдик. Бизда буюк, равшан келажак бор экандек эди. Афсус, бу орзу қилган келажак бўлмади. Бир ҳафтадан кейин, қишлоғимиздаги ҳар бир эркак урушга бориши керак эди. Мен урушдан қайтганимда, Гўзал қишлоқда яшамас эди. Мен кўп йил давомида Гўзални изладим, аммо ҳеч қачон топа олмадим.

*Gabriel Lyon,
Intermediate Uzbek*

Заркент

Заркент, Тошкент вилоятининг Паркент туманида жойлашган. У қишлоқ Чотқол тоғларда жойлашган. Шунинг учун у ерда қиш жуда совуқ ва ёз салқин бўлади. Заркентнинг энг катта бойлиги - узум. Ҳар оилада токзор бор. Улар узумни бозорда сотади ва шароб тайёрлайди. У ерда кўп мевалар бор, мисол учун; олма, нок, шафтоли ва анор. Заркентнинг ерида олтин (зар) йўқ, лекин ери жуда бой.

Заркентнинг аҳолиси 8000 киши, асосан тожиклар. Улар тожик тилида гапиради, лекин адабий тилда эмас. Тилида кўп ўзбек сўзлар бор. Ўзбекистонда Заркент қишлоғи машҳур. Шўро даврда санъатчилар ва раҳбарлар Заркентга саёҳат қиларди. Ҳозирги вақтда, баъзан Заркентнинг далаларида фильмлар ва мусиқали клиплар фильмга олинади. Унинг санъатчилари ҳам машҳур. Қизлар сават тўқийди ва уларни сотади. Заркентнинг тарихи ҳам қизиқарли. У қадимги қишлоқ ва ёнидаги тоғларда қадимий ёзувлар бор. У ерда минг йилдан олдинроқ вафот этган ҳурматли кишининг мақбараси бор. Бу одам Заркентга ислом динини олиб келган экан.

*Kris Kohlmeier,
Intermediate Uzbek*

INDIANA UNIVERSITY

Department of Central Eurasian Studies

Central Eurasian Journal
Department of Central Eurasian Studies
Indiana University
Goodbody Hall Room 157
1011 East 3rd St.
Bloomington, Indiana 47405-7005